

UNIVERSUL LITERAR

Capturarea vasului francez „Tavignano“ de către un torpilor italian la Tripolis. (Vezi explicat.)

SUMARUL

- Un moment de istorie de G. A. Tăci... Literatură românească...

Un moment de istorie

Din viața lui Tudor Vladimirescu

Intruna din serile de iarnă, farmacistul Draut, venise la tata...

Deși copil încă, totuși prin deosebita dragoste ce avea pentru mine...

Așa fiind, îmi aduc bine aminte că în acea seară, din vorbă în vorbă...

— Dar ai jurat, și cred că nu o să-ți tăgăduiești iscălitura...

— Semeață ți este întrebarea, fiindcă ar trebui să știi...

— Poate să fie așa cum zici, dar eteria are dreptul în puterea acestui act...

— N-ar avea nici un drept și nici că i-aș fi mai dat pas să-l aibă...

— Nu, să trăiești Majestate, sunt român.

— Dar atunci, cum de știi a vorbi bine rusește...

— Negreșit, că acest gest al împăratului tuturor rusilor...

— Atunci când eu, împăratul, întâlneste pe un decorat cu „Să-l Vladimirescu”...

Și iarăși îmi aduc aminte, cum scumpii mei tată, în căldurosul lui patriotism...

— Cred și eu, că nu le-ai putut ști, d-le doctor...

— Dar ce mai este, spune frățioare, spune ca să știu și eu.

— Cam greu, fiindcă abea dacă o putea să-și spun dintre cele mai însemnate...

— Recunoști Tudore, că ți-ai călcat jurământul...

— Dar ai jurat, și cred că nu o să-ți tăgăduiești iscălitura...

— Semeață ți este întrebarea, fiindcă ar trebui să știi...

— Poate să fie așa cum zici, dar eteria are dreptul în puterea acestui act...

— N-ar avea nici un drept și nici că i-aș fi mai dat pas să-l aibă...

— Nu, să trăiești Majestate, sunt român.

— Dar atunci, cum de știi a vorbi bine rusește...

— Negreșit, că acest gest al împăratului tuturor rusilor...

— Atunci când eu, împăratul, întâlneste pe un decorat cu „Să-l Vladimirescu”...

Dar, dacă ne'am împăca? — Impăcare, cu cine, cu voi care faceți roată împrejurul unui cațapon...

Neamul meu are o menire pe lumea aceasta, blând, harnic și răbdător...

— Așa dar, dacă tu, Tudor, suntem datorii să recunoașteți redescoperirea neamului din amorțea în care se afla...

— Aștef fiind, suntem datorii a ne da seama că aceste patru figuri sunt și rămân...

— Dar ai jurat, și cred că nu o să-ți tăgăduiești iscălitura...

Dintre străini

Aflaseră mai de mult dar căndă s'a adus vestea că de către șef...

— S'a apropiat de unul... „Să-l facem vre-un dar...”...

— Să-l țină o cuvântare, dar e prea sfios, nu îndrăznește și apoi: ia călățul... o să se supere...

tească din capăt în șoaptă, tremurător, duios, că atunci când o va citi ei sa-l o va da cuiva să o citească.

— Domnule inspector,

Puțin, cei cari v'au ajutat că-l va în lungul șir al clipelor de muncă, strânsi aci, veni-am cu sufletele pline de o dragoste nețărnurită...

— Bucuria ce ne-a pricinuit vestea întâlnirii la gradul care pare-mi-se venit-a prea târziu e mare...

— Ne deprinsesem să vă avem pururea lângă noi, conduși de acea seninătate de vederi...

— Totdeauna blând, dar impunător, cu aceeași severitate dulce în grai, călăuzit de cele mai nobile și mai sincere sentimente...

— Dea Dumnezeu ca astfel de clipe să vă impresoreze vespnic, fiindcă isbânziți să-și simțiți tot mai des și cât de curând să vă revătați între noi...

— Mergeti sănătos Domnule Inspector, și vă rugăm a păstra în sufletul D-voastră, adâncă noastră recunoștință...

— „Și i-a plăcut” și a doua zi iar a citit-o și tot laudă și s'a părut.

— „Ea-câteva zile iar s'a apropiat de unuși și iar l'a întrebat:

— „Ea-că vorbescun... un dar... pleacă „Domnule Inspector”! Jo amintire!”

— El a zădă „De, să-l facem!” dar Cazimir a tălles că nu.

— Ardeam și a intrat pe ușe... — Vedeti, nici n'am văzut Răndăneți cu bine!...”...

— Si când ușa s'a închis în urmă țesu-și suspinat și pe fețe li se zugrăvi întregul sbucieru al sufletului răscolit.

— Cazimir l'a urmărit până departe, abia se mai întrezărea ca un fulg nedeslușit pe întinsul zăpezat...

— Cazimir a spus: „Domnule Inspector!”

HAZUL SĂRTĂMĂNI

IN RUMBA DOBILICOR

Intâial boem. — Zici că ți trebuie cincii lei; de ce nu ți cergi înălbănu!

Atunci lui Ghijă Al doilea boem. — Imposibil; și-l tat lafa iert.

SARBATOAREA UNIRII

Reproducem aici, cu prilejul aniversării „Unirii Principalelor”, înflăcărata pildă de patriotism ce stă în cunoscutul

TUAST

ținut de către Costache Negri la Paris, în 27 Decembrie 1848, în mijlocul românilor emigrați și al studenților români.

„Depărtați de darnicul sân al mamei Patrii, fraților Români, dulce ne e astăzi a însei neperitoarea amintire a marele Ștefan, domnul războinic, zidul creștinătății, către care s'au sfărâmat în trecerile lor nenumăratele ordii ale păgânătății, zidul neclintit ce în timp de 46 de de ani a oprit învingerile sălbatecilor cohorte musulmane, cari aveau de înfrântă crotopirea Europei.

„Și, însă, care a fost răsplata noastră pentru atâtea lupte crâncene? Numai prestigiul istoric, căci sângele vărsat pentru Europa este acoperit cu neagra uitare!

„Adâncă pildă că: pe nădejdea și pe ajutorul altora și nu te cade în zadar a se răzima suferitoarea omenei!

„Căți alți domni pământeni au luat parte la acea îndehangă luptă pentru sfânta cruce!... nume strălucite, cari vor rămânea veșnic neșterse din inimile fiilor României, pe cât timp va mai bate în lume o inimă de român!

„Mircea, mare în pace, mare în războaie!

„Mihai Viteazul, frunte între viteji, biruitorul a sute de dușmani, c'o mână de frunteși cât și el năpăstori de moarte.

„Novac bălmanul, mâna dreaptă a lui Mihai, el care striga înaintea unei crunte loviri:

— „Agerii mei frați de cât o viață cu rușine, mai bine zece morți cu cinste!”.

„Și însă, inima mi se împovără de mâhnire, când gândesc că acel Mihai, de care în vremea lui poporul cânta:

Viteazul Mihai
Sare pe șapte cai
Și strigă Banatul rat!

Acel Mihai purta foc și sabie în Moldova! — Asemenea Ștefan, însuși marele Ștefan purta sabie și foc în Țara Muntenescă, țară de frații! Cruntă nouă, dintre cari izvor în urmă slăbirea și robia amândoror țărilor; căci cine le-ar fi călcat, la un loc fiind ele, când în parte fiecare împărăștia grozava spaimă!

„Mărei Basarab al Valahiei, și Vasile Lupul al Moldovei, vrednici de străbătarea vrăcurilor, înfrințeau zădări spre luminarea neamului, școlii prin care mulți mai teneinie se ridica în popor, de cât prin crudele mijloace de sânge și de stărpire!

„Ei înzestrară școlile cu averi de moșii... astăzi pradă unor călugări greși de prin munții lumii! Dar bun este Dumnezeu părinților noștri! Veni-va odăvă ziua dreptății, unde fie-are să rămână cu ale sale.

„Fraților! azi e ziua sfântului Ștefan, azi e sărbătoarea Domnului Ștefan cel Mare, acest fiu al unei inamice române, care, înădușind glasul inimii, zicea de pe zidurile cetății Neamțului: „Mergi fiule de te baie cu dușmanii țării noastre, și să nu mi te întorești de cât mori învins săd vii învingător!”

„Azi e ziua să serbăm sfânta aducere a mințe a ațător bărbăși de slavă, care ne-au păstrat o patrie dulce și frumoasă!

„Așezată precum suntem, în mijlocul îndoielii despotism al Europei și al Asiei, să ne dăm împreună frățescă, ajutoarea mână de unire, și să zicem cu toții:

„Trăiască Moldova! Trăiască Valahia!” dar învrednicească-ne Dum-

FĂURITORII UNIRII

1) Alexandru Ion Cuza. — 2) Costache Negri. — 3) Mihail Kogălniceanu. — 4) Vasile Alexandri. — 5) Archimandritul Neofit Scriban.

mezei să putem striga într-o zi: „Trăiască România unită!” Atunci, fraților, soarele luminei va pătrunde și va împrăștia adâncul întuneric în care zăcem; atunci numai vom fi ceea ce trebuie să fim, adică fiii unei singure și puternice moșii!

„In visurile mele înflori se arată viitorul României. Suntem milioane de Români răsăliți!”.

...Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea, numai Unirii!

„Urarea și închinarea mea este ca această strălucită zi, în care ne-am adunat ca să serbăm falnică umbră a lui Ștefan, patronul faptelor mărețe, această zi să fie și pornirea unei străns înțeleștate legări între noi de a lucra, cu toții la ridicarea din țărână a României, și de a ne trezi în sfârșit la glasul eroicului său trecut, strigând cu toții: „Trăiască unita Românie!”

HORA UNIRII

de V. Alexandri

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română,
Să nărtim hora frăției
Pe pământul României!

Iarba rea din holde piară!
Piară dușmanii din țară!
Între noi să nu mai fie
Decât florii și omenie!

Măi, munteno, măi vecino,
Vino să te prinză cu mine
Și la viață cu mine,
Și la moarte cu nfrățire!

Unde-î unul, nu-î putere
La nevoi și la durere,
Unde-s două puterea crește
Și dușmanul nu sporește!

Amândouă suntem de-o mamă,
De-o putere și de-o samă,
Ca două brazi într-o tulpină,
Ca două ochi într-o lumină.

Amândouă avem un nume,
Amândouă o soartă 'n lume.
Eu și-s frate, tu-mă ești frate,
În voi două nu suflet bate!

Vin la Milcov cu grabire
Să-l scvăm dintr-o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfântul soare
Între o zi de sărbătoare
Hora noastră cea frățescă
Pe câmpia românească!

Amintiri despre Cuza-Vodă

În satul Tarcău, trăia pe când țările unite Române se bucurau de înțelepția ocărnuire a lui Cuza-Vodă, un moșneag numit Mitrea Grosu. El era foarte cinstit și cu tălc la vorbă; sătenii îl aveau de stălp al satului și la orice necaz alergau la sfaturile înțelepte ale lui Moș Mitrea; și cum potrivea el vorba și sfatul, așa se și întâmpla. Numai popa nu-i pupa mâna, când îl întâlnea, da 'ncolo, nu era țipenia de om, care să nu-i dee cinste osebită.

Moș Mitrea fusese în vremea lui puif de român: Stăna ca a lui, vite și gospodărie ca la el, mai rar se vedeau. Dar în lumea asta omul are scară de suis și de scoborâș; greutățile lumii, valurile prin care trece omul, nevoile ce dau peste român și mai la urmă bătrânețile cu ale lor greutăți, toate l-au făcut să dea 'napoi. Ori cum, dar între cogași nu se poate număra. Avea comand: câteva coji de vite și casă de-o ținea cu unul din feciorii lui. Aștepta sfârșitul, că și viața lungă-l un chin pe capul omului.

În tinerețe fusese puif de voinic, boierul văzându-l cinstit și cât brațul, îl pusese pădurar. 50 de ani a purtat pușca în spate, dezmerdând pădurile și dealurile, brazii și florile cu șuerul său de voinic.

Pușcaș ca dânsul nu era prin acele meleaguri. Când se strângeau boierii de prin târguri să facă iarna haiaș, Moș Mitrea era cheea și lacata vânătoarei: îl punca pe fiecare unde se cuvenia și când în ziua aceea nu s'ar fi împușcat vânat cât vra el, era mare păcat! Dar nu ținea minte să fi pățit asta de două ori în viața lui de vânător. La boeri aveau multă țecere, căci era deștept din fire și ori ce lucru și-l tălmăcea înțelepțește.

Când țiar fi povestit Moș Mitrea ce-a văzut pe vremea Rușilor și câte necazuri a pățit de pe urma lor, și se făcea părul măcincă. Multe văzuse ochii lui și multe mai înghițise sufletul lui creștinesc de la dușmanii neamului nostru, care se închinau ca și el, dar chinuiau pe Moldovenii ca pe niște vite.

Era tare bătrân, săvacul pe vremea Domnitorului Cuza: abia mai putea țara de icl colo, și de multe ori se ruga lui Dumnezeu să-l strângă, să nu-l mai lese să se chinuască; dar până nu vine vremea și nu se sfârșesc zilele omului, moartea nu se sosește.

Când călătoria Cuza prin țară, îi era drag să stee de vorbă cu moșnegii, de la care auzia nevoile țării și multe învățături teneinice.

Odată trecu prin Tarcău, județul Neamț, într-o zi de sărbătoare, de ce risipise satul să vadă fața și chipul bunului domnitor. Într-o parte era așezat tineretul — neveste, fete, flăcăii, gospodari — într'alta, moșnegii și babele. În fruntea tuturor era Moș Mitrea, pe care-l scosese anume primarele în față, căci știa să grăiască cu ori cine și vrea să aibă cu cine sta Vodă la taifas.

Alaiul domnesc sosi și lumea primii pe Vodă cu capetele descoperite. Unia dintre săteni înghenunchiară când îl văzură și se închinau la dânsul, ca unui mare împărat. Când ajunsese 'n dreptul obștei satului, Cuza se dete jos dan rădvan și merse printre săteni. Pe fața lui se vedea adâncă dragosie ce purta aceleora, cari până la dânsul n'au voră nici casă și nici masa lor. Se uita la țărânițe, ca la copiii lui și 'ncă nu intrase în vorbă cu nimeni. În clipa aceea, inima-i mare și românească era plină de fericire, văzând câtă dragoste păstrează săteanul acelor ce munces pentru dânsul și se scoboară între ei, mângându-l.

Când văzu ceata moșnegilor, cu părul alb ca varul, cu fețele zbărcite dar senine, îmbrăcați cu cămeși albe și curat, Cuza se oprî. Moș Mitrea căzu 'n genunchi, dar Cuza nu-l lăsă, ci-l ajută să se scoale. Moșneagu 'l pupă mâna.

— Înaintea bătrâneților cinstite și curate se pleacă și domnitorii și împărații, îl mângăie Cuza pe Moș Mitrea.

— Să trăești Măria Ta, mulți ani cu sănătate și bucurie, ca să ne cărmuiești cu dragoste și pace! Era să mor de bătrân, fără să văd fața Măriei Tale, care ni-ai scăpat de robie și de clac și ne ngrijești ca pe copiii Măriei Tale. De-acum ce-a vra D-zeu; pot să mor, că tot nu-s de nici un folos nimăruia.

— Ba nu, Moș Mitrea, trebuie să trăești căci moșnegii înțelepți și cu minții sănt ceasloave, din care cei tineri trebuie să culegă înțelepciunea și pățaniile lor, să fie oameni vrednici.

Măndre și înțelepte vorbe spune cinstita gură a Măriei Tale; așa ar trebui să fie; dar lumea începe să se schimbe. Mă uit la feciorii mei — ia își 3 moșnegi de icl — că nu mai sunt ca mine; ei altfel trăiesc ei cu altfel. Lumea se tot schimbă; fudaliile prefac pe om, și-l fac să fie altfel. Căți din cei tineri de azi, nu ne fac pe noi proști!

...Și nu-i a bine asta, Măria Ta. Cuza se uita în jos când vorbea

CARNETUL MEU

COCHETARIA

moşneagul parcă voia să-şi împă- rească bine în minte spusele lui Moş Mitrea.

— De câţi ani îi fi, Moşule? — 126 Măria Ta; parcă m'ă oitarăi D-zeu de nu mă mai strânge, să nu fie de chin allora. — Ca meşteşug ai avut? — Gospodar, Măria Ta; am avut în vremea mea casă, babă, feciori, gospodărie... da acum, nu mai pot nimic; stau pe la işii fectori. Când eram tânăr, am fost şi puşcaş şi răzător dihanie scâpa din fiinţa mea. Dar amu a ruginit şi puşca şi aici eu nu-s de nimic.

Moşneagul ostentise şi vorbea în- cet. Bucerul povesti domniei căteva viteji din viaţa fostului pădu- rar şi în vremea povestirii Coza nu-şi mai lua ochii de la bătrân.

— Ai comand moşule? — Ştie D-zeu, Măria Ta! Secot că nu m'ar lăsa creştinii nebăgat în păşani.

Coza vădă mâna în buzunar, scoa- se un fâşie de galben şi-i puna în mâna bătrânului.

— Iacă comandul D-tale, şi sărută pe moşneag pe obraz.

Pe Moş Mitrea îl podidira lacri- mile şi plânga ca copiii, iar obţea otrănsă să vadă pe Vodă, făcea cruce şi zicea: „D-zeu să-i dea bine şi sănătate încolo s'a întoarce!”

După două luni de zile, Moş Mi- trea s'a dus dintre vii şi feciorii l'au înmormăniat cu paralele date de Vodă. Cât a mai trăit, alte alea nu povestea de cât despre bunăvinea şi dragostea lui Coza pentru tărâniş. Înainte de a închide ochii, s'a închi- nat şi a zis:

— D-zeu să le ierte păcatele celor ce l-au făcut pe Coza, că de nu era el, noi tot robii am fi ş'amoi...

M. Lupescu

Din rev. „Ion Creangă”.

BLESTEM

Codrile, mă vezi plângându-mi starta 'n clipa despărţirii... gura lumii mă alungă din alintu 'ndrăgostirii. Imă răpeşte mângâierea păcătoasa clovelivra, nici în tainica ta umbră n'auz sorţi la fericire. Rămâ, frate, dar tu singur — jalea mea să-ţi fie jale, să n'auz decât plânsoarea amărâtă-a frunzei tale. Să trăieşti de-apururi vested — cum trăesc şi eu acum, iarba ta să se prefacă toată 'n pubere şi scrum. Niciodată să n'ai parte de soptiri, de desmierdare; cănt, să-ţi fie n'otodrauna numai vaelele-amure. Frunza ta să nu măi crească, ci uscătă să rămăe, pustiind să-ţi plângi ursita, cum mi-e inima pustiit! Cărlă-şi o măi bătea cărarea să te blesteme la velt — că n'ai erut să 'ngădui taina dulce-a dragostelor mele. Plec măhnit de lângă tine şi-ţi las jalea şi pustiia, codrile, să te-ostilească şi să-ţi zmulgă voioşia! Să tănjeşti ca mine, scarbăd, fără drag, fără viaţă, tulburat să-ţi fie gândul, istovită a ta fată. Să nu te măi înăelzească raze soarelui curată, numai crivăţul şi ploaia tristă-a toamnei să te bată. Că şi eu de azi voi pierce ochii ce m'au încălzit, şi de raze lor departe plec străin şi rebegit... Rămâ, frate, n'vins de doruri şi oftările de jale, că mă duc înfrânt de-aleanul desnădăjdurii mele...

Orăşova, P. Lişteavă.

Literatura originală Esperanto

TRANDAFIRUL BRUMAT

— de T. RAIN —

— N'o să mă uţi; așa-î că nu? O să-ţi aminteşti poate că în acea ţară îndepărtată, în colţisorul acela iu- bit de tine, în leagănul unde tu ai crescut, unde ti-ai petrecut copilă- ria, e o inimă care bate pentru tine, e un piept care suspină pentru tine, şi sunt ochi ce te visează. Îţi amine- teşti poate de cântecul privighetoa- reş, de desmerdările zefirului de seară, de razele unui apus de soare!... Dar depărtarea şi timpul nu vor şterge din inima ta, acele scumpe a- mintiri ale vieţii noastre?...

— Aşa vorbea ea, tubitului ei cu o seară înainte de a se despărţi.

— Nici odată, nici odată nu te voi uita, nici odată depărtarea şi tim- pul nu-mi vor şterge din minte a- cele scumpe amintiri! Sunt așa de adânc întipărite în inima mea!... Ah! Dacă ai şti cât te iubesc!... Fără tine nu mai pot trăi. Ce dureros e să ne despărţim! Dar ne vom supune necesităţii... Aşa îi răspundea el, ei, şi-i strân- gea călduros mâna.

A doua zi se despărţiră cu durere în inimă şi cu lacrimi în ochi, sperând însă că în curând se vor vedea, şi rămase fericiri... Timpul se scurgea; trecu luni, trecu ani. Ea mereu îl iubea, el me- reu o adora... Timpul se scurse şi el se întoarse. O lăsase abia imbobo- cită şi se aştepta o găsească înflo- rită. Dar, vai! Bruma ofiăi acel bo- bocel înainte de a înflori! Ochii ei scânteietori care odată străpungeau inima, acum aproape s' stingeau, o- brajii i se uscase, era palidă...

Rămase ca împietrit văzând-o pentru prima oară după o despăr- ţire atât de lungă. — Mă voi schimba îi zise ea, cu o voce slabă, întorcerea ta mă va însănătoşi şi vom fi fericiti! şi nu ne vom mai despărţi!... Credea sârmana.

— Poate, zise el, şi un oltar greu îi eşi din edăncul pieptului.

Timpul se scurse ca de obicei, o privighetoare cânta în grădina cu trandafiri, soarele o desmerda cu ul- timele-i raze spre seară, zefirul îl întovărăşia... numai trandafirul brumat nu se mai înveslea şi se stingea din zi în zi.

Odată primi vestea că ea vrea să-l vadă. El veni iute şi o găsi în pat abia respirând, cu obraji înbu- joraţi, cu buzele ofilte, cu privirea răţăcită. Ea îi făcu semn cu capul. El se apropie şi se opri împietrit, palid.

— Un chin grozav îi sfâşia inima. — Stai lângă mine, zise ea cu o voce pierdută. Vezi cum mă sting. Nu mai e nici o nădejde de viaţă, de fericire... totul e sfârşit... mâine poate nu voi mai fi printre vii!... voi sbrua din această lume fără să mă mai întorc!... Aşa mi-e soarta... nu ne-am putut realiza visele noas- tre... Acum îmi mai auz glasul pen- tru ultima oară... Rămânând după mine în această lume, nu uita că a fost o inimă care te-a iubit până în ultimul moment, care pe moarte îi pronunţa numele tău... Eu nu au putut să te fac fericit, dar silo- te-te să-ţi găseşti fericirea în altă parte... numai atunci voi putea fi liniştită în fundul mormântului, când voi şti că iubitul meu e fericit în lumea asta... Să nu porţi doliu după mine, căci asta îi va pricinui doruri, mălăni, nenorociri; doresc ca tu să fii fericit... Aceasta mi-e ultima mea dorinţă...

Vocea ei se stingea din ce în ce. Pe când ea vorbea, el gemea tă- cut cu capul plecat. Ochii îi erau plini de lacrimi. Când el îşi ridică capul, observă două lacrimi în ochii ei alunecând lui pe obraji uscaţi.

— Iartă-mă dacă ti-am greşit ceva, strigă el cu o voce plângătoare; via-

ta mea nu mai însemnează nimic fără tine.

— Ah! scumpul meu! murmură ea, înfăşându-şi ochii.

După o jumătate de oră ea nu- mai era printre vii...

A doua zi în zori zilei el fu găsit întins între flori cu revolverul în mână, în grădina unde adesea se întâlneau. Îşi sburase creierul...

„E prost ziceau unii şi treceau; nebun, ziceau alţii regretându-l; ne- fericit murmurau ceilalți, compătimindu-l...”

Milujă Simion

SĂPTĂMANA TEATRALĂ

a „Universului Literar”

„Păpuşile” şi „Cometa” la teatrul Naţional. — A V-a premieră a teatrului „Comodia”.

La Teatrul Naţional s'a reprezenta- tat în cursul săptămânii trecute frumoasa piesă a lui Weber, „Păpuşile” (Les Marionettes). A fost o idee foarte fericită aceea pe care a avut-o direcţiunea teatrului de a da această spirituală şi plăcută piesă, care are pe alocuri pasagi foarte puternice şi mişcătoare.

E o piesă frumoasă din care poţi scoate învăţăminte frumoase. Inter- pretarea multumitoare pe care i-o- dau artiştii Teatrului Naţional va face, de sigur, ca această piesă să- ţină afişul serî de arăndul.

„Cometa” lucrarea dramatică a poezilor D. Anghel şi St. Iosif ur- mează a se da din când în când la Teatrul Naţional. Publicului nostru îi place lina îngrijită, rafinată şi suflul romantic, exprimat în versu- rile cu rime adeseori surprinzătoare ale acestei moderne lucrări drama- tice care totuşi e prea puţin o piesă de teatru.

Inclinaţia aceasta a publicului Ca- pitalei e un simptom îmbucurător, ea dovedind că făgaşuri noi se cre- iese în gustul acestui public.

Teatrul „Comodia” a avut Mier- curi, 18 Ianuarie, a V-a premieră. Spectacolul l'au alcătuit: „Doctorul de plasă” o puternică piesă în două acte, după Balzac, şi „Povara li- bertăţii” comedie într'un act de Tristan Bernard. Amândouă piesele foarte bine alese, au fost un prilec pentru ca trupa acestui teatru să-şi dovedească încă odată însuşirile de seamă.

În „Doctorul de plasă” d-na Giu- gea, societară a teatrului naţional, şi d. Manolescu au mişcat adânc pe spectatori prin jocul lor puternic. D-nii Mărculescu, Săvolescu, Te- neanu şi ceilalți au contribuit la reuşita deplină a acestor două fru- moase piese.

Mihail Negru.

GUY DE MAUPASSANT

CĂINELE

Vizitase ospiciul şi tocmai măi îndreptam spre esire, când în fundul curtei zării un om înalt şi slab, cus- ta cu privirea atinsă în jos şi îşi chema într'ună cămele, care nu se vedea însă pe nicăieri. „Cocota, Cocota, vin aici!” striga el cu vocea domoală şi linguşitoare şi făcea fe- felul de semne cu mâna.

— Cine este asta? întrebai pe do- ctor.

— E un fost vizit, anume Fede- risc, care a înebunit din pricină că i s'a înecat căinele.

— Povesteşte-mi te rog pătania a- cestui nenorock; sunt foarte curio- s să aflu. Une ori lucrurile cele mai simple şi mai banale au darul să ne înalţeze mai mult înălţat.

— Doctorul începu astfel: Într-o frumoasă zi lângă Paris,

Republica chineză

locuia o familie burgheză, la care acest Francisc stătea ca vizitii. El era cam prosuț, ca mai toți băieții de țară, dar era bun la inimă și credincios.

Într-o seară Francisc se întorcea acasă și de odată băgă de seamă, că un câine se ține după dânsul. La început nu-l luă în seamă de loc, dar câinele apropiindu-se tot mai mult de el, îl făcu să se întoarcă și să se uite dacă îl cunoaște sau nu.

Dar nu. Era o cățea slabă și prăpădită, pe care n-o văzuse nici odată și care se ținea după el ca scutul; când el se oprea se oprea și câinele, iar când pornea înainte, se lua după dânsul.

Vizitiul se opri în loc și cercă să îndepărteze câinele cu vorbe de amenințare. Câinele se dădu câți-va pași înapoi și rămase în așteptare, iar când omul o porni înainte, se mișcă din nou după dânsul. Francisc se apucă și se prefăcu că vrea să ridice o piatră de pe jos. Atunci câinele o luă la fugă și se depărtă puțin de dânsul, dar cum îl văzu întorcându-i spatele se apropie din nou și se ținu pe urmele flăcăului.

Vizitiul i se făcu milă de el, și oprindu-se în drum, îl chemă la sine. Câinele se apropie temător, cu toada vătărată între picioare și cu spinarea încovoată. Francisc îl mângăie pe ciolanele eșite în afară, cu blândețe, și în sfârșit îi zise „haide”.

Câinele văzându-se luat sub ocrotire, își încovrigă coada și o luă acuma înaintea protectorului său. Acasă, Francisc îl făcu un culcuș de paie în grajd, și apoi se repezi în bucătărie, ca să-i aducă ceva de mâncare.

Peșolindu-și foamea, câinele se ghemui în culcușul de paie și adormi.

A doua zi, vizitiul istorisi totul stăpînilor săi, cari îi dădură voie să-și țină câinele la curtea lor. De altfel nici n'aveau de ce se împotrivi, întru cât animalul era blând, cu minte și credincios.

Dar în curând căteaua lui Francisc se împrieteni cu toți câinii din împrejurime, cari, zi și noapte se țineau după dânsa, făcând tot felul de stricăciuni prin grădiniile boierești; toată noaptea lătrau și mărălau pe lângă vilă și nu era chip să-i alunge ori să-i sperie cineva.

Pentru cei din vilă, era o adevărată nenorocire această invazie a câinilor.

Francisc ținea foarte mult la căteaua lui și afirma cu cea mai mare convingere că domnișoara Cocota — așa o numise — e mai cuminte de cât un om.

El îi făcu o zgardă foarte frumoasă și-i anexă o tăbliță de alamă pe care erau gravate următoarele cuvinte: „Domnișoara Cocota, proprietatea vizitiului Francisc”.

În scurtă vreme, câinele se îngrășă așa de tare în cât abia mai putea să mible. Umbla cu mare anevoință, respira greu, iar când alerga puțin o înlăsa căldura.

Dar într-o zi bucătăreasa se plînsese că nu năvălit câinii în cămară și că-i furat niște costite. Stăpânul chemă pe Francisc și-i porunci să îndepărteze pe Cocota.

Vizitiul vru să dăruiască cuiva, dar nimeni nu vru să primească. Văzând așa, el o duse pe mâna unui căruș, care o duse în căruța, apoi mai la cellat betar al Parisului, și îi dădu drumul pe la Joinville-le-Pont.

Dar pe sub seară Cocota se întoarse iar acasă. Trebuia să o trimească undeva mai departe. Se învoia deci cu un conductor de tren, care se ducea la Havre, și-i plăti unei franci ca să o ducă cu sine și să-i dea drumul în port.

Însă după trei zile câinele se întoarse din nou, slăbit și mort de o boală.

Boierului i se făcu milă de bietul animal și mânia i se potoli. Nu-și mai zorea vizitiul ca să îndepărteze câinele.

O stradă din Shanghai pavozată cu steaguri republicane

Dar în curând câinii începură să se adună iar din toate părțile, mai numeroși și mai îndrăzneți cu înaintea.

Într-o seară era masă mare la vilă și erau mulți mesafiri. Bucătăreasa era foarte ocupată și umbla pripit prin bucătărie. Ea scoase un clapon rumenit din coșor și îl puse pe masă; dar un câine mare se repezi înăuntru, înșfăcă claponul și o tuli pe ușe.

Desnădăjduită, bucătăreasa se duse de-i spuse stăpînului. Acesta se supără foc și chemându-l pe Francisc îi zise mâniaș: „Dacă până mâine dimineață nu-ți vei arunca câinele în gârlă, să știi că te dau afară”.

Vizitiul fu cuprins de jale; se duse în grajd ca să-și strângă lucrurile, căci ar fi vrut mai bine să plece, de cât să se despartă de câinele său. Dar pe urmă se răzgândi. El își făcu socoteala că ar fi o nesocotință să părăsească locul acesta atât de bun și că, la urma urmei ori unde s'ar duce n'ar fi primit împreună cu câinele său. Deci, se hotărî ca a doua zi dimineața să inee pe Cocota.

Toată noaptea nu putu să doarmă și când prinse a se crăpa de ziuă, el se sculă, își căță o bucată de funie și se duse de-și chemă câinele.

Cocota sări din culcușul de paie, scuturându-se, apoi se întinse și prinse a se gudura pe lângă stăpânul său. Francisc își pierdu tot curajul. El își mângăie câinele pe cap, îl sărută pe bot și îl desmerdă cu tot felul de vorbe dulci.

Dar de odată ceasornicul din vecinătate bătu șase ore. Nu mai putea zăbovi nici o clipă. Deschise ușa și „haide”.

Clătănind din coadă, câinele fugi înainte, crezând că se duc la plimbare.

Peste puțin ajunse pe malul prăpăcios al flaviului. Vizitiul cercetă adâncimea apei, apoi legă un capăt al frânghiei de zgarda câinelui, iar la cellat capăt legă un pietroi mare.

După aceea își strânse câinele la piept și îl sărută cu căldură ca pe un frate de care trebuie să se despartă.

Câinele sta liniștit în brațele lui și mărăia a mulțămii.

Francisc se încercă de mai multe ori să îl înbrâncească în prăpastie, dar brațele merii i se slăbeau. În sfârșit, după multă ezitare, el se putu decide și-i dădu un brânci de se duse departe, în mijlocul apei.

La început câinele se încercă să înoate, dar pietroiul îl împiedeca de la aceasta, trăgându-l mereu afund. Încodată își mai întoarse privirea către stăpânul său, apoi se mai săbătu cât se săbătu și se duse la fund.

Câteva bășici de spumă mai rămăseră în urma lui pe suprafața apei, apoi se sterseră și acestea. Francisc rămase îngrozit pe mal, fără să-și poată da seama de ceea ce s'a întâmplat. Tremura din tot corpul și mima îi bătea de să-i spargă pieptul.

Într'un târziu își veni în fire și rămase dus pe gânduri: „Oare ce va fi crezând acuma câinele ăsta despre mine?” se întrea el, și simți că o greutate mare i se lasă pe suflet.

Și fu aproape să-și piardă mințile. Zăcu câteva săptămâni în re viață și moarte; în fiecare noapte își vedea câinele în vis, îi simțea răsuflarea caldă și-i auzea lătratul.

În sfârșit, sub îngrijirile unui medic se făcu bine. Pe la sfârșitul lui Iunie se duse cu stăpânul său la moșia din Biessard, lângă Rouen.

Sena era aproape de tot. Francisc se ducea în fie care zi la gârlă, și se sculă în tovarășia rânzătorului.

Într-o zi, pe când se bălăceau tocmă pe la mijlocul apei, Francisc se întoarse vesel către tovarășul său, strigându-i:

— Te uită ce vine acolo. Ai putea să-ți faci un prânz minunat dintr'astel...

Un hoit mare și umflat, cu picioarele ridicate în sus, venia din sursul apei rostogolindu-se la vale.

Francisc, apropiindu-se înmormot de cadavru, urină a glumi mai departe: — Nu miroase tocmai a ceva proaspăt, dar... în schimb e destul de gras...

El se deta puțin în lături spre a se feri de atingerea mortăciunii. Dar deodată făcu brusc și se uită cu înare aminte la cadavru plutitor. Apoi se apropie de el, ca și cum ar fi vrut să-l oprească din mers.

După ce examină cu atenție corpul

câinelui mort, își ațînă privirea asupra zgărdii acestuia.

Își întinse brațul, trase hoitul către sine și citi acele câteva cuvinte ce erau gravate pe tăblița înverzită de la zgardă: „Domnișoara Cocota, proprietatea vizitiului Francisc”.

Câinele înecat își găsi stăpânul, la depărtare de șazecei de chilometri de acasă!

Vizitiul scoase un țipăt groaznic, apoi începu să înoate din răspușeri spre mal, urlând în continuu. Iar când ajunse pe uscat, o luă razna peste câmpii, așa gol cum era, și fugi desnădăjduit, cu părul vălvoi și cu privirea rătăcită.

Înebunise.

Trad. de Iosif Șarvany

PESTE DRUM

*Cu aceeași drag ca 'n faptul primăverii,
Când mă mbătau sălămi de parfum,
Mi-oprese și azi privirea împătimită
Lângă căsuța albă, peste drum.*

*Dar toamna mohorâtă și dusmană
Și-a 'ntins parfumul ei omorător
Și mi-a gonit din geamuri ingerașul
Cel pururea sălbătii și plin de dor.*

*Și-or călți așa vrea, zămbind, să-mi înșel
gândul
Că m'or călta iar ochii lui de foc,
Oftatul trist al cântului de-afară
Mi-atingă ori-ce rază de noroc.*

*Și 'n colțul unde-o vară fericirea
S'a 'nfrîpat în cântece și flori,
Pustiă-si cerne 'n taină desnădejdeca
Și-si poartă ne'mpăcatele plânsori.*

*Doar soarele nostalgic de prin ramuri
De-și poartă în surâsul când și când!
Și-atunci, văzând, aștept să-i văd iar
stoma
Său geamul în lumina fluturând.*

*Jur s'aravă trece, cîntînd, prin dreptul
portă
Și cum mi-l văd, cu-o lună de poroc
Îi cade dorul meu în pragul casei
Și-si plînge toată noaptea la ferestă!*

Brăila.

P. Dănescu.

IMI CERI SA CÂNT

Imi ceri să cînt...

Și tu și alții,

*Azi vrea să cînt, ca mai înainte,
Să cînt natura fermecată
Cu preschimbările ei sfînte,
Iubirea, dorurile noastre
Să te 'ntrepez în noi poeme...
A, dacă-ți ști voi, când imi cereți
Să cînt, ce suferință geme
În sufletu-mi, vreați da de-oparte...
...Căci nu mai sunt, ca mai înainte.*

Scindă visătoare,

*Îndrăgostită de natură
De un fluture, de-o floare,
Și nu mai pot să cînt... Cîntarea
E iscorâtă din visare,
Azi simt prea mult... Realitatea
Măpasa tot mai tare...
... Mai bine aș plînge, dar
mă's ochii.*

De lacrimi istorii, sărmanii!

*Atît de lary priveau în zăra
Victor, și eri jură unii
Cînd mă aveau în-o credință.*

*De ce imi răsăriți în cale
Să imi dai atîta suferință?...*

Nu pot să cînt...

Mi-e frînt acutul

*Sunt pasărea făr de aripă
Cîntul 'n mijlocul câmpiei...
Și dacă facere căte o clipă
Să 'nving adîncea 'ndurare
Ce mă cuprînde tot mai mult,
Doar plînsul lucrărilor mele
Și-al suferinței, îl ascult...*

*Ci lasă-mă, și tu și alții
Departe 'n visul meu pierdut
Viața-mi să se scurgă în tîna-
istoritoare și tăcută.*

Gabriella I. Anasiasiu-Vuculescu

LITERATURA STREINĂ

O CĂSĂTORIE

de Maurice Donnay

D-na Ladipéne, 35 de ani
Robert, 28 de ani.

Serată dansantă într-un apartament bogat al unei case somptuase și cu gust mobilată. Fete tinere din cale afară „moderne” dansează îndrăgoste de tineri cari le șoptesc la urechi lucruri de care nu mai roșesc acum de fet și în timp ce pianistul cântă valsul CENT DEMI VIERGES; într-un salon retras, D-na Ladipéne și cu Robert vorbesc șoptind.

D-na Ladipéne.— Deci e adevărat, te însor?

Robert.— Da, am de gând.

D-na Ladipéne.— Pentru ce nu mi-ai spus? A trebuit ca streinii să-mi aducă vestea căsătoriei tale. Ah! vezi, lipsa asta de încredere mi-a făcut mai mult rău de cât însuși montarea ce o auzeam. Pentru ce te-ai asvârs de mine? Oh! rău ai făcut, nespunând rău... Dar de ce nu vorbești?

Robert.— Nu m'ami ascuns de data; nu m'ai întrebat nimic, și eu nu ți-am spus nimic; asta-i totu!

D-na Ladipéne.— Dar de unde ți-a venit această hotărâre? De ce te însor?

Robert.— Pentru că m'am săturat de viața pe care o duc, de intrigă și

Robert.— Pentru că m'am săturat să înșel necontenit femeile altora și să fiu veșnic o paită. În sfârșit, nu sunt de cât un veșnic slujitor: sunt totdeauna în slujba altuia: acum vreau să fiu la mine.

D-na Ladipéne.— Nu știi ce spui. Deci vrei să ai toate plicisele unei gospodării, toate răspunderile ei; grija doborâtoare lunară, dacă nu zilnică, a scadențelor... și poate și a ruinei dacă te va înșela femeia... Ah! da, știu...

Asta n'are să se întâmple nici o dată, pentru că cunosti femeile: da dragul meu, cunosti femeile, dar nu poți să-ți cunosti femeia, ascultă-mă, pentru că femeia ta te va cunoaște cea dintâi și se va juca cu tine ca cu o biată păpușă; într-un cuvânt, vei deveni un bărbat, bărbatul, și cel ce a învins cu sabia de sabie va muri...

Robert.— Nici vorbă, nici nu puteai să-mi vorbești altfel.

D-na Ladipéne.— Crezi că vreau să te doagust să te mai însor? Oh! nu... Dacă m'ai fi intrabat, dacă am vorbit amândoi, poate te-aș fi rugat să mă aștepti, să-mi mai dăruiești încă câteva luni de fericire, cu toate că după aceea aș fi suferit mai mult. Nu mă așteptam să se întâmple așa de grabă.

Nu mă așteptam ca o streină să-mi aducă vestea.

Nu-ți fac scene, cum zici tu; vezi, sunt liniștită, resemnată; sunt nespun de mălănită, dar știam mai dinainte că iubirea noastră nu poate să fie veșnică, că sunt mai în vârstă de cât tine... Cel puțin lasă-mă să mă folosesc de privilegiul acesta trist al vârstei care îmi îngăduie să-ți dau unele sfaturi părintești. Înțeleg că vrei să te însor, că voiești să-ți schimbi felul de viață; dar lasă-mă să-ți aleg eu nevasta... Să fiu și eu ceva în această căsătorie, să-mi dai cel puțin iluzia că am voit-o.

Robert.— Știi ce vrei să-mi spui; vrei să-mi propui pe Gilberta.

D-na Ladipéne.— (Indignată). Fieca mea! Oh! nu! n'ai gândit bine ce ai spus; ai spus o neobișnuit.

Robert.— Cer iertare, am glumit.

D-na Ladipéne.— Tac! Te asigur că ești de spirit; dacă nu te-ai cunoscut, aș crede că ești prost și mojit; dar înțeleg că fată de mine ești cam strămoț și trebuie să ai o purtare oare-cara... Fii așa cum trebuie și să vorbim serios de viitorul tău, de fericirea ta.

Robert.— Ai dreptate, sunt cam absurd. Dar te previi să nu-mi vorbești de felite de acestea din care sunt și aieci vre-o cincizeci, și care sunt tot așa de virgine ca și pădu-

rile Americii; picior de om nu a pătruns în ele, nici vorbă; dar nu-mi mai puțin adevărat ca sub țesătura erburilor lor ascund iubirile groasnice ale florilor și împerecherea fiarelor; aceste Domnișoare seamănă nespun cu virginitatea pădușilor de acolo.

D-na Ladipéne.— Ai multă dreptate. Dar nu despre astfel de fete vreau să-ți vorbesc.

Robert.— Ai găsit ceva bun pentru mine?

D-na Ladipéne.— Cred... Depinde mai ales, de ceace vrei... Ți trebuie bani sau femeie?... Am și una și alta, dar despărțite... Ah! e foarte greu pentru vremea de acum să le ai pe amândouă la un loc.

Robert.— Bani, nu... Mi-e tot una, cunosti părerile mele în această privință: nu țin la bani, ci la femeie...

D-na Ladipéne.— În acest caz am găsit-o.

Robert.— O cunosc?

D-na Ladipéne.— Nu!

Robert.— Haide repede, înșiră-mi meritele ce are, căci trebuie să aibă multe.

D-na Ladipéne.— N'are decât unul dar în care, pentru mine, se rezumă toate: e o fată foarte cu minte.

Robert.— Dacă n'are de cât această calitate, când se va mărita, nu va mai avea-o... și atunci ce-i mai rămâne?

D-na Ladipéne.— Te încredințez că e o fată cu o fire foarte aleasă, o blondină încântătoare.

Robert.— Nu cred un cuvânt din cele ce-mi spui: trebuie să fie o blondă ca ori care alta... ceiace după Ibsen, am numi un suflet de ghiță... Trebuie să fie proastă ca o găscă și rece ca un fiord.

D-na Ladipéne.— Ba de loc, nici de cum. Nu-i o zvăpăiată dar are foarte mult bun simț.

Robert.— Cum o cheamă?

D-na Ladipéne.— Are un nume cam ciudat.

Robert.— Ei aș!

D-na Ladipéne.— O cheamă Lutgarde.

Robert.— Tocmai de ce mă teameam.

D-na Ladipéne.— Părinții ei mi-au spus cândva pricina pentru ce i-au pus numele așa, dar nu-mi mai amintesc acum; Ți vor spune chiar ei căci sunt dator să îmurească oamenii dacă au obiceiul să dea astfel de nume copiilor lor!

Robert.— Poți să-ți erii... Așa dar, o cheamă Lutgarde... Numai atât? D-na Ladipéne.— Trebuie să te mai vestească că are un mic defect când vorbește: sâsăește puțin.

Robert.— Acesta nu-i un defect; când nu-i prea pronunțat e chiar fermecător. E tocmai ca și cum ar privi cineva puțin încercușat; o asemenea privire dă femeii o înfățișare deosebită, nici de cum banală, chiar istețită... în sfârșit ceva deosebit.

D-na Ladipéne.— Lutgarde nu-i șapie... Și apoi ce vrei? Nimeni nu-i desăvârșit în toate.

Robert.— Dacă vrei să lasăm minunea aceasta acolo unde e!

D-na Ladipéne.— Părinții ei dau un bal săptămâna viitoare când ea împlinește 17 ani... voi face să te pot-tescă și pe tine... atunci ai s'o vezi. Asia nu te obligă într-un nimic.

Robert.— Nu, ascultă, ești foarte gentilă; dar e zadarnic să te mai superi; alegerea mea o făcui.

D-na Ladipéne.— Mi s'a spus că ai fi vroib să ești pe d-ra Pervenche de Bruges... Am răs cu poftă...

Robert.— N'ar fi trebuit să răzi; e adevărat.

D-na Ladipéne.— (Tresărind). Nu se poate să o ieși... Ascultă Robert! Pervenche de Bruges, e o fată ușoară; a făcut chefuri strașnice, a avut o groază de amanți, și dacă o ieși în căsătorie, tu vei fi cel din urmă între ei...

Robert.— E tocmai ceia ce nădăjduesc și eu; să fiu cel din urmă între ei și vezi, aceasta e lucrul cel mai de seamă. Să fi cel dintâi amant al unei femei nu înseamnă nimic; să fi cel din urmă amant, asta-i totu!

Ori, am multe dovezi că am să fiu fericit cu o femeie ca Pervenche, frumoasă, manierată, inteligentă, care n'are curiozități, care stăpânește filozofia vieții; și voi avea femeia ideală, adică curtezana devenită soție.

Dacă aș lua o femeie din lumea noastră, cum mica burgheză mă desgu-tează, fără îndoială aș lua o fată cuminte; dar, amenințată de pericole, ar trebui să fiu totdeauna cu ochii în patru pentru ca să-mi apar banul, și cum n'ar cunoaște oamenii ar trebui să mă tem de toți, pentru că femeia mea ar căuta idealul și chiar dacă l'ar găsi, ar căuta mai mult încă să vadă dacă nu s'a înșel-țat și să se încredințeze de alegerea ei. Într-un cuvânt n'ași fi mulțumit, visul femeii mele fiind de a se purta ca o curtezană. Pe când cu Pervenche, toate aceste curiozități sunt satisfăcute și visul ei, din potrivă, este visul cinstit și al vieții sănătoase. Pentru asta o iau, în căsătorie... Dar uite vine bărbatul d-tale; să vorbim despre altceva...

Dim. C. Zavatide

Știri și fapte

„Cercul Analelor” de curând înființat în București are intenția de a aduce în țară, pentru un ciclu de conferințe, pe poetul Edmond Rostand, autorul lui *Cyrano de Bergerac* și *Chantecleer* și d'Annunzio, precum și pe academicianul Faguet.

„Compania lirică română” de operetă de sub direcția d-lui Const. Grigoriu, va monta din nou în cursul acestei stagiuni, delicioasa operetă „Cântecul lui Fortunio”, cu d-na Marietta Ionașcu-Dorna, care a creat rolul acum câțiva ani la teatrul Național, și d-l Maximilian, în rolurile titulare.

Cunoscuta artistă d-ra Francesca Rozan, va debuta în curând la teatrul „Comedia”, în puternica dramă „Patimă” (Una moglie onesta) a lui Giannino Antona-Traversi.

Zilele acestea va apărea în editura „Bibliotecă pentru toți” noul din cele mai bune dicționare italian-român datorit d-lor Eugen Poru și Alecsandrescu-Dorna.

Marele poet italian Gabriele d'Annunzio a publicat de curând al patrulea volum din cunoscutele sale *Laudi*.

Volumul conține zece cântece de un lirism pătimos, cu metafore înflăcărate și grandioase. Al zecelea cântec însă „Cântecul Dardanelor” — din care am publicat deunăzi un fragment — conține în câteva versuri un vehement rechizitor contra Austriei. Cum editorul, înspăimântat, vroia să suprima acele versuri, d'Annunzio i-a făcut o somație prin portărei și editorul a trebuit să se execute.

Prima ediție a volumului a fost secfestrată de cenzură și acum se anunță apariția unei a doua ediții.

La Lyon, în Franța, se vor institui cu începere de anul acesta jocuri florale, cum sunt cele de la Tuluză.

Academia din Lyon va decerne, în Noembrie, însemnate premii pentru o poezie, o compoziție de elocință, o lucrare de istorie sau de arheologie, o lucrare de artă și o lucrare de poezie, literatură sau morală, în general.

Impăratul Wilhelm al Germaniei a oferit un premiu de 50.000 mărci, care se va decerne celui mai bun motor german pentru avioane.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECTIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECTIE SEPARATA PENTRU BARBANI (hemoroide, hernii, tumori, calcule vesicale, structuri urinare, etc.)

Strada Sf. Ioniță 8, în dosul Teatrului Național — TELEFON 2/96 —

UN CEAS GRATIS

Admirabil ceas Anker Rem. DE AUR „GLORIA” în loc de lei 28, numai lei 9

LANT ELEGANT LEI 2

GARANȚIE PE 3 ANI

cu 3 canale durabile, în gravate și capace străfoare lăruș, aners reg., gar. scrisă 3 ani

Nu mai lei 9. — Se trimete prin camburs

La o comandă de 3 bucati adată se trimete un ceas gratis

EXPORT. ARNOLD WEISS, Wien 63 Postfach

INAINTE și DUPA

Intrebunțarea Cremei și Pudrei „FLORA”

Pastă de dinți 1 leu

Apă de gură 1 leu

BUCOL

SĂPUN DE TOALETĂ

„FLORA”

De o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul. Bucata lei 1.25.

Tusea cea mai rebelă, bronșitele, acute și cronice, tusea măgărească viadecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sifla lei 3. Drogueri și farmacia

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combata

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit

Sifla lei 4. La drogueri și farmacia

INAINȚATI prin mandat postal lei 1.90 tocmai și veți primi prompt, discret, franco și recomandat cel mai util, mai interesant, mai instructiv și mai nou manual ce s'a publicat în limba română despre: buna-cuviință, elichetă, purtările frumoase, manierele elegante și cereți în căsătorie, limbajul florilor, felicitări pentru zilele onomastice, poezii pentru declamat în societăți, versuri și toate. Cea mai nouă ediție. Comenzile se fac prin poștă numai la noi trimițându-ni-se prețul de lei 1.90 exact pe adresa: Agenției de publicitate literară PRESSA, căsuța poștală 153, București. Aceasta ajunge.

Va mai recomandăm asemenea cu stăruință a vă procura dela noi cartea de bucate cea mai nouă, mai practică, mai încercată, mai folositoare și în adevăr mai bună decât toate cărțile similare apărute până acum și care costă numai 2 lei. Conține 200 pagini și multe ilustrații, învățând pe ori-cine bucătăria română, franceză și nemțească (bucate, prăjiturii, dulceturi, conserve, licoururi, siropuri, etc.), etc.). Prețul de doi lei pr. mand. post. se expediază exact pe adresa de mai sus și primiți cartea franco și recomandată. Tăieți din corpul ziarului acest anu și păstrați-l!

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONATIILOR SĂI CU ÎNCEPERE DE LA 28 NOEMBRIE, 1911

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 1

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Maria V. Ganea*, șos. Mihail-Bravul, 37 și str. Serbanieca, 10. Succursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODĂ DE BIROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile *Gilbner Rosenthal & Hascot*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marșize, 2 taburete, una masă cu goamă de cristal. Toate îmbrăcate cu mochetă frez, cumpărate de la marele magazin de mobile *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfeșnice de alpaca argintate și bogat decorate

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail *Frații A. & I. Roller*, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamantată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», birou de importanțione, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial” cea mai cunoscută marcă engleză.

Un gramofon mare fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Ingers», cântate de cei mai buni artiști.

Un serviciu de lavoar, de faianță, compus din cinci bucăți.

O lampa ultima creațiune, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, 45 (Hotel Princiar).

O jardiniară de metal argintat, **O fructieră** argintată și cu vas verde.

O fructieră aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni *Siedel & Naumann* din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la postele germană și română. Reprezentat general: D. Leonida Piorkowsky, București, strada Știrbey-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, **O pendulă** mare de perete, frumos ornată și **Un serviciu** compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 34

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătaie, ultimă noutate. **Un ceasornic de birou** cumpărate de la marele magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintarie *Jean Schmidt & Const.* Stratulat, București, calea Victoriei, 34

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 34

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. **Una trusă** de manevră,

pentru d-nii ofițeri — **Trei truse** de piele fină p manicure **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie *Princiară Const. C. Popescu*, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon**

marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu succursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expre din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu 2 brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandită *Weil Joseph & Co. Succ.*», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie *Mihail D. Botez*, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea sticlei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, București, str. Academiei, 25.

Un șcarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».

Alară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **Memoriile Regelui Carol I al României** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.